No. 1066 Zaterdag 28 Mei 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 27 Mei.

✠

Pastoor FRIE.

De doodsklokken verkondigden ons heden morgen vroeg, dat in den nacht PASTOOR FRIE te Sta. Rosa was overleden. Omringd door zijn confraters, bijgestaan door den Zeereerw. Pater M. DAHLHAUS, die Hem in de laatste weken met zorgzame liefde en heldhaftig geduld verpleegde, stierf Hij zacht en kalm bijna zonder doodstrijd.

Zijn wensch was vervuld. Dagen achtereen verlangde Hij reikhalzend naar dit uur zijner bevrijding. De arbeidzame man, die gewerkt heeft in onze kolonie meer dan vijf en twintig jaren lang, voelde zich op het laatst diep neerslachtig, nu zijn afgetobd lichaam Hem dwong tot rust en niets doen. Hij hoopte, dat thans de dood maar spoedig komen mocht.

Hedennacht half vier sloeg het zoo vurig begeerde uur der bevrijding en gaf de Zeereerw. Pater ANTONINUS FRIE, Vicarius Provincialis der E. E. P. P. Dominikanen in de Kolonie Curaçao, zijn schoone ziel aan God terug.

Hij vreesde den dood niet, want vastelijk vertrouwde Hij, dat deze hem over zou voeren naar het eeuwige rijk van glorie en zegepraal; waar de Getrouwe Meester zijn arbeid zou goedkeuren en kronen met heerlijkheid.

Vier weken geleden begaf Hij zich naar zijn geliefd Sta. Rosa. Waar zijn lichaam gewerkt, gezwoegd had, zoude het ook rusten. Het opdragen der H. Mis was Hem niet meer mogelijk geworden, daarom vroeg Hij zoo spoedig mogelijk de H. Troostmiddelen der Kerk om zijn God weder te mogen ontvangen in zijn hart.

Dankbaar herdenken wij hier de buitengewone zorgen van Dr. ELLIS die het kostbaar leven zeer zeker verlengd heeft en het lijden van den dierbaren zieke veel verlicht.

Pastoor FRIE was Apostel der armen, Trooster der bedroefden, Weldoener van allen die gebrek leden, maar bovenal toonde Hij zich steeds een hartelijk liefhebbend kindervriend.

Zelf voortdurend in angst wegens zwakke constitutie der longen, werd zijn gevoelig hart snel bewogen bij het lijden van anderen.

De jaren, die hij om redenen van gezondheid in Italië moest doorbrengen, hadden invloed op geheel zijn volgend leven. Het zachte klimaat, het zonnige land vol kunst en poësie maakte zijn lichaam wel niet sterker, maar vormde zijn ziel tot die eens kunstenaars. Zijn dichterlijke aanleg ontwikkelde zich en schonk zijn fijn gevoelig hart vele, rijke idealen. In dat klassieke land der kunst moest zulk een persoon wel ontvlammen in liefde voor schilder— en bouwkunst.

Zoo had de Voorzienigheid Hem voorbereid tot zijn verheven roeping.

De missie van Curaçao was nog maar kort geleden aan de hollandsche provincie toevertrouwd. Kerken en scholen moesten er gebouwd worden, een hoofdklooster voor de Paters Missionarissen worden opgericht. De kerken moesten versierd worden met altaren, communiebanken, preekstoelen. Voor dit buitengewone werk zond God aan de nog jeugdige missie een bouwmeester en schilder, Pastoor FRIE. In de 26 jaren welke hij hier gearbeid heeft, bouwde hij vele kerken en scholen of was behulpzaam bij het werk van anderen. Zijn praktische blik zag daarbij aanstonds dat er behoefte was aan goede schrijnwerkers voor de kerkelijke kunst. Zijn medelijdend hart gevoelde het gemis van een weeshuis voor jongens. Hij stichtte een weesinrichting, tevens ambachtsschool. Het weeshuis op Sta. Rosa was het middelpunt van zijn arbeidsveld.

O, wat kwam Hen thans zijn rijke gaven van geest en hart goed te stade. Hoe wist Hij aller harten te winnen voor zijn lievelingsstichting. Hij had relatie met iederen voornamen koopman in onze kolonie, kende een ieder en was aller vriend. Hij reisde naar Venezuela, Frankrijk, Engeland, Holland om giften in te zamelen voor zijn weeshuis. Door zijn vaardigheid en kennis verwierf de jeugdige stichting spoedig een goeden naam en aller steun.

Hoe dankbaar wist hij nog tijdens zijn laatste ziekte zich de namen zijner weldoeners te herinneren en verzocht Hij dat de herinnering aan deze milde gevers toch immer voort zou leven op Sta Rosa.

Daar is een groot man van ons heen gegaan, die in weinig jaren veel tot stand heeft gebracht. Zijn naam zal in zegening blijven, zijn ziel ruste in vrede.

HERMANUS, THEODORUS FRIE werd 10 Nov. 1850 te Rotterdam geboren uit het huwelijk van JUDOCUS, HERMANUS FRIE en JOHANNA, MARIA VAN VELTHOVEN.

In het jaar 1867 trad hij in de Orde van den H. Dominikus, legde zijn geloften af op 19 Sept. 1868. Hij werd Priester gewijd den 15den Augustus 1874 en kwam 21 Juni 1878 op Curaçao aan.

Een maand later 28 Juli 1878 werd hij benoemd tot kapelaan te Sta Rosa en 1 Januari 1881 tot Pastoor dezer Parochie. Op 16 December 1900 kwam Hij als Vicarius Provincialis uit Holland terug en vestigde zich in het klooster te Pietermaai.

DE CURAÇAOSCHE TENTOONSTELLING

Een schitterend succès na zooveel ontmoediging. Als bij tooverslag is de tentoonstelling kant en klaar te voorschijn getreden. Verleden week begonnen de onderscheidene commissies voor goed hun werkzaamheden van voorbereiding. Groote zalen werden ter ontvangst van de artikelen in gereedheid gebracht en keurig gedecoreerd,...... maar men wist nog niet, wat er eigenlijk wel ingezonden zou worden. Langzaam kwamen de artikelen aandruppelen, allengskens ging het sneller en sneller, totdat het ten laatste een breede stroom werd, bijna niet te leiden, zoodat overstrooming dreigde. Men behoeft den catalogus maar even te doorbladeren om zich te overtuigen van de overgroote menigte inzendingen op allerlei gebied.

Maandagmorgen even voor tien uren was de tentoonstelling toch gereed gekomen; alles met smaak gedecoreerd, en met kunst gearrangeerd, 't dat zoo werkelijk een bewonderenswaardig geheel vormde en er echt tentoonstellingachtig uitzag.

Met bijzonder veel tact was de ruime ontvangstzaal, waar de plechtige opening zou geschieden, ingericht voor de afdeeling Landbouw, de hoofdafdeeling dezer tentoonstelling. Naar wij vernemen heeft de heer H. STATIUS MULLER hieraan zijn beste krachten gewijd, en dit buitengewoon moeijlijk werk met eere tot stand gebracht.

Aan weerszijden van den ingang stond een prachtige korenschoof den bezoeker het welkom toe te wuiven, eenige passen verder een ronde rustbank van geurige pakken hooi, grillig tegen en op elkander gestapeld en daartusschen eenige mooie sierplanten en vreemde gewassen, waaronder een hoog opgeschoten aguacate.

Tegen de lange muren der zaal stonden tafels beladen met divi-divi oranje-schillen, maïs, boonen, pinda, meloenen, zout, katoen, uien enz. en niet zoo maar mannetje naast mannetje, maar netjes geschikt en geordend.

De zoutplantage *Siberië* toonde typisch haar naam op een licht rood veld geschreven met schitterende hoog opgewerkte zoutkristallen; *Wacao* meer een plantage voor veecultuur en maïs bood daarentegen op een groene vlakte haar naam te lezen in prachtig gevulde korenaren tot letters gevormd.

Kent men iets onhandelbaarders dan een tros kokosnoten? En toch hingen zij zeer aardig als franjes langs de muren, die met kransen van knippen, en mango's versierd waren.

Aan het einde der zaal was de tribune opgericht waarop Gouverneur en autoriteiten zouden plaats nemen om de tentoonstelling te openen. De decoratie dezer tribune was een waar kunststuk vol zin en beteekenis, een mooi uitgewerkt symbool der Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij.

Let slechts op dat maïs- en paragrasveld, op de geit, den zoutstapel en de visschen tentoongesteld op deze tribune. Het geheele arbeidsveld der Maatschappij was in beeld gebracht; als straks de Gouverneur daar zal plaats nemen zal hij staan op het terrein der Maatschappij.

En hoe mooi was het gevonden toegang te geven tot deze hoogte waarop de lof van den Curaçaoschen landbouw moest worden verkondigd, door een trap tusschen halmen gras, maïsschoven en hoog opgeschoten takken van den oranje— en dividiviboom, Curaçao's glorie en roem.

Plotseling worden we opgeschrikt door de buitengewone beweging der menigte, opgepropt in de groote, thans nog te kleine zaal, de tonen van ons volkslied weerklinken, de Gouverneur, begeleid door de Bestuursleden, treedt binnen, bestijgt de tribune, gevolgd door de verschillende autoriteiten, leden van den Raad van Bestuur en den Kol. Raad, van het Hof, Zee en Landmacht. Kerkelijke Waardigheidsbekleeders in de Kolonie en begint met heldere stem de volgende rede:

Dames en Heeren,

U allereerst te dezer plaatse hartelijk welkom toeroepende, zal het niet noodig zijn U te zeggen, dat ik met zeer veel genoegen de uitnoodiging heb aangenomen, die het Bestuur der Curaçaosche Maatschappij tot mij richtte om de door deze maatschappij georganiseerde koloniale tentoonstelling op heden te openen.

Onwillekeurig dringt zich op dit oogenblik allereerst de gedachte aan mij op: hoe is deze eerste, op deze wijze te houden, tentoonstelling in de kolonie ontstaan? en als antwoord op deze vraag denk ik, zooals vanzelf spreekt, aan de wakkere heeren, die het initiatief namen tot het oprichten der Curaçaosche Maatschappij tot bevordering der belangen van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij, ruim twee jaren geleden, en ik herinner mij dan met hoeveel frissche en jeugdige kracht verschillende onderdeelen van het groote en nuttige arbeidsveld, dat nog voor deze sympathieke vereeniging is weggelegd, werden besproken, voorbereid of ter hand genomen, en tevens dat daarbij reeds zeer spoedig het groote belang van het organiseeren van een tentoonstelling als de nu tot stand gekomene, ter sprake kwam; hoe daarbij als grondgedachte het groote nut, vooral dat een eerste tentoonstelling, gehouden in de eerste levensjaren der Maatschappij, zal kunnen opleveren ter beoordeeling van vorderingen en vooruitgang en verbeteringen door haar werkzaamheden, door het particulier initiatief, zoo noodig gesteund waar het pas gaf, tot stand gekomen; hoe het tot algemeen belang kan strekken, elkanders producten, resultaten van proeven, kennis, ondervinding te leeren kennen; hoe daarin voor velen een aansporing, een nieuw gezichtspunt kan gelegen zijn, hoe daardoor waardeering voor elkanders streven en werken kan worden bevorderd, hoe daardoor de algemeene bekendheid van wat de kolonie produceert, geschikt voor eigen gebruik of voor export, zou worden bevorderd, hoe daaruit een kleine permanente tentoonstelling zou kunnen worden geboren, van hetgeen daartoe wordt geschikt bevonden, om bij voortduring de talrijke ons eiland bezoekende vreemdelingen op de hoogte te kunnen stellen en houden van onze producten; hoe, voortbouwende op hetgeen ons deze algemeene tentoonstelling straks zal te aanschouwen en te leeren geven, een uitgangspunt zal worden verkregen voor la-

ter ongetwijfeld te houden wedstrijden van bijzonderen aard, kleine tentoonstellingen op meer begrensd gebied tot intensieve ontwikkeling van speciale takken van landbouw, veeteelt of nijverheid, enz.

Niet dralende, maar gedachten en woorden tot daden makende, heeft de Maatschappij het groote werk dra op het getouw gezet en de hand aan den ploeg geslagen. Zij heeft daarbij, met energie voortwerkende, overtuigd van het groote nut van haar streven en de sympathie, die dit verdiende, de voldoening gehad te ervaren, dat haar de noodige steun van velen, zoowel in als buiten onze eilanden, op allerlei gebied en op allerlei wijzen verleend, niet heeft ontbroken. De overmijdelijke moeilijkheden en hinderpalen werden overwonnen en ik mag gerust zeggen met veel enthousiasme en opgewekten zin nam de algemeene belangstelling dermate toe, dat ik overtuigd ben, dat hetgeen ons zoo aanstonds, te aanschouwen zal worden geboden, onze verwachtingen zal overtreffen en zonder twijfel zullen wij bij het bezichtingen van de smaakvol versierde tentoonstelling met waardeering vervuld zijn voor allen, die met opoffering van tijd en moeite en kosten of op welke wijze dan ook bijdroegen en samenwerkten om voor te bereiden, mogelijk te maken en tot stand te brengen de eerste Curaçaosche koloniale tentoonstelling, met al hetgeen daaraan verbonden is.

Moge dan deze tentoonstelling, die reeds onder een gunstig voorteeken haar aanvang neemt, namelijk het op tijd gereed zijn, niet alleen in hetgeen wij te zien zullen krijgen, onze verwachtingen overtreffen, doch ook in hare gevolgen, moge zij bijdragen tot den bloei en den vooruitgang van onze kolonie en moge, zoo noodig, de zin worden aangewakkerd om allereerst zelf onze goede producten te waardeeren, door het vele, dat als zoodanig kan worden genoemd, met trots en eigenwaarde te verkiezen boven het vreemde, zonder dat wij dit echter behoeven te versmaden, waar het ons kan helpen tot veredeling, tot vooruitgang, tot volmaking.

Laat ons op dit plechtig oogenblik den zegen des Allerhoogsten afsmeeken op onze gezamenlijke pogingen ter bevordering der belangen aan ons, aan U en mij, aan elk mensch toevertrouwd. En hiermede, Dames en Heeren, ben ik aan het eind van mijn taak, omdat ik veel Uw geduld niet langer op de proef te mogen stellen. Nog één plicht, een vereerenden plicht, dien 't U niet moeilijk zal zijn te gissen, heb ik echter te vervullen, nl. om U voor te stellen, namens de Curaçaosche Maatschappij, namens allen hier tegenwoordig, bij deze gelegenheid van onze gevoelens van oprechte verknochtheid en dankbaarheid en liefde aan en voor Ons Vorstelijk Huis, telegraphisch getuigenis af te leggen aan Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, Hare Majesteit de Koningin-Moeder en onzen hoogen Beschermheer Zijne Koninklijke Hoogheid, den Prins der Nederlanden, die op zoo vorstelijke wijze van Hoogstderzelver warme belangstelling ook in het thans door U tot stand gebrachte, getuigden.

En thans, mijn hulde brengend aan bestuur, inzenders, pers, juryleden en commissiën, in één woord, aan allen, in de geheele kolonie, die samenwerkten tot 't welslagen dezer onderneming door hun belangstelling, gaven, belangelooze toewijding, krachtsinspanning, getrotseerde vermoeienissen en zorgen zelfs, verklaar ik de eerste koloniale Curaçaosche tentoonstelling voor geopend."

Het voorstel van den Gouverneur om een telegram van hulde en dankbaarheid te zenden aan H. M. de Koningin, H. M. de Koningin Moeder en Z. K. H. den Prins Beschermheer der Maatschappij, werd met applaus begroet en vond algemeene instemming. Nog maakte Z. H. E. G. bekend dat op dit oogenblik in Holland het Koninklijk Besluit zal worden genomen, waarbij de heer H. H. R. CHAPMAN wn. Voorzitter der Maaty benoemd wordt tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Een warme ovatie bracht het publiek den heer CHAPMAN, wien de heer LEON LEYBA onmiddelijk de decoratie op de borst hechtte onder zeer waardeerende woorden en hartelijke gelukwenschen van den Gouverneur, waarop de Voorzitter geroerd antwoordde.

De Tentoonstelling werd nu geopend verklaard. De Gouverneur, Bestuursleden en Autoriteiten verlieten de ontvangstzaal, gevolgd door een onafzienbare menigte en gingen naar het hoofdgebouw, waarvan de deuren nog gesloten waren.

De fotograven SOUBLETTE & FILS kiekten dit moment met hun groote nieuwe camera, (20×40 cM) de deuren werden geopend en het volk stroomde binnen.

't Was een zee van menschen; men kon bijna niets zien door de overgroote menigte, die zich langzaam en geregeld voortbewoog door de verschillende zalen, totdat eindelijk de bufetkamer bereikt was, waar den genoodigden een koel glas champagne werd aangeboden. Deze verfrissching was hoogst welkom en werd dankbaar aanvaard.

Nu trok men in kleine groepjes naar het terrein aan de overzijde, waar in de stallen der *Cochera Central*, paarden, stieren, koeien, muildieren en ezels tentoongesteld waren. Er waren mooie paardjes bij, flinke stieren, goede melkkoeien en heel aardige ezeltjes. De keuring geschiedde binnen het terrein zelf en lokte eenige toeschouwers.

's Middags half vijf lintendans te paard door een tiental heeren der Curaçaosche Jockey-Club. Keurig uitgedost in hun vlugge jockeycostumes van kleurige zijden en satijn reden zij eerst langs het terrein en begonnen daarna den dans, zeer lastig te paard uit te voeren. Het was voor velen iets geheel nieuws, in zestien jaren had dit op Curaçao niet plaats gehad. Dat wendde en keerde en slingerde dooreen en vlocht de kleurrijke linten om de hoogen paal. Soms haperde het spel door onwilligheid der paarden, die te kort gedresseerd konden worden, maar er waren toch oogenblikken genoeg, waarin men werkelijk genoot. Als Carré dit kunstje kon afkijken zou hij het zeker als haute nouvauté naar Amsterdam brengen.

Des avonds was het geen zee, maar een berg van menschen, waar men tegen op keek. De soirée variée zal wel heel mooi geweest zijn, maar wij hebben er niets van kunnen zien, uit de verte, zagen wij alleen veel beweging, doch konden niets verstaan.

Het publiek, misschien wel eenige duizenden, dat zich binnen de zaal had opgepakt scheen uiterst voldaan. Eere aan onze militairen, die hoofdzakelijk de voorstelling gaven.

Denvolgenden dag waren wij iets voor het officieele uur ter plaatse; welwillend binnengelaten, konden wij nu het een en ander bezichtigen. Men verge echter niet van ons een gedetailleerde beschrijving. 't Is ons eenvoudig onmogelijk. De dames hebben ware kunststukken geleverd bij massa's; fijn kantwerk, borduur-, haak- en schilderwerk, bloemen van schelpen, was, vischschubben en postzegels, ja, wat niet al, te veel om op te noemen.

In de tweede zaal hebben de apothekers hooge stellages opgericht, beladen met bier, soda, rum, en verschillende oliën; men zag er herbaria, van de heeren *Dania* en *Joubert* prachtig gesorteerd met vele nieuwe soorten. Het geneeskundig boek geeft slechts 70 kruiden op, hier waren collecties van tachtig, en zes en negentig soorten. De pitavezel tot touw verwerkt, de hoedenindustrie in volle glorie, de werf der Handel- en Industrie Maatschappij in 't klein, modellen van schepen; brokken phosphaat, gouderts, sponzen, koelkruiken, photographiën, schilderstukken, volstrekt niet zonder verdienste, dit alles en nog veel meer werd ons daar ten toon gesteld.

Een derde zaal was een volledig museum, op zich zelf reeds een bezoek overwaard, van den heer H. J. C. HENRIQUEZ en J. L. TH. HELDEWIER VIGNON te veel om te beschrijven, meer gedetailleerd aangegeven in den catalogus.

Een vierde zaal was een prachtig ingerichte expositie van SENIOR & Co., Botica Excelsior, van echte Curaçaosche likeur met alle toestellen en keurige etalages.

Een vijfde zaal met meubelen, houtsoorten, gelei, brood, was, zeep, angostura van M. BETHENCOURT, alpargata-machines en een broedmachine in werking. Nooit vertoond op Curaçao.

De zesde zaal was ingericht tot buffet kamer, waar o. a. een allerkostelijkst glaasje bier te krijgen was.

Tusschen de verschillende gebouwen in was een eendenvijver met mooie eenden, echte prachtexemplaren.

Nu dalen we eenige treden af en bevinden ons buiten voor de kooien van kalkoenen, kippen, duiven, pauwen. Zelden zagen we zulk een prachtige collectie

Daarop volgden de stallen voor bokken, geiten en schapen, die zeer veel bezoekers lokten. 't Was of men in *Artis* wandelde.

Toen wij juist klaar waren met het bezichtigen der verschillende zalen, kwam het bericht, dat de hardrijderij, om tien uren begonnen, reeds was afgeloopen en dat weldra de prijzen zouden worden uitgereikt. Dat was getroffen, wij spoedden ons weder naar de buffetkamer.

Tien paarden waren ingeschreven, slechts vier waren er opgekomen. De ezelenwedstrijd kon heelemaal niet doorgaan, slechts één ezel was op het terrein, maar kon alleen moeilijk wedijveren en niemand der toeschouwers durfde het met hem aan. De Gouverneur, de Feestcommissie en eenige belangstellenden vereenigden zich in de buffetkamer, waar weldra de kampioenen verschenen.

De Heer J. JANSE, president der Feestcommissie leidde de plechtigheid in door in 't kort er op te wijzen, dat het geen echte landbouwtentoonstelling geweest zou zijn, als de echt hollandsche hardrijderij hadde ontbroken. De medewerking was nog wel niet groot geweest, maar alle begin is moeilijk, langzamerhand zal men ook hierin pleizier krijgen en de vaderlandsche sport met geestdrift beoefenen. De hardrijders hebben echter hun best gedaan en verdienen ten volle de prijzen, die werden uit geloofd. Deze kostbare eereteekenen zullen zeker wel anderen overhalen een volgende keer het ook eens te beproeven.

1ste prijs, twee zilveren sporen, hier vervaardigd door ALB. GORSIRA, werd behaald door het paard *Van Heeckeren*, piqeur M. v. D. MEULEN.

Den 2den prijs, prachtig hoofdstel met zilver gemonteerd, vervaardigd door PANCHO BOR en JACOB STRIEBEEK, behaalde het paard *Charmant* van P. VIDAL, piqueur JOANNES HART.

Den 3den prijs won *Partos* van H. JOUBERT, piqueur DIOGENES DE WINDT.

Den geheelen volgenden dag was de toeloop van volk buitengewoon groot. De tentoonstelling van bloemen en planten viel wel wat tegen. Bloemen waren er bijna niet, planten zeer weinig. Wel waren er zeer mooie, zeldzame boompjes bij, zoo fijn als spinrag, zoo stevig als dennen, hoog opgeschoten palmen en een geheel bijzondere collectie melocactus, maar er is op Curaçao heel veel meer te zien. Later hopen we eens een volledige planten- en bloemententoonstelling te aanschouwen.

Toen des avonds de kapel der weesjongens van Sta Rosa hun keurig programma zoo meesterlijk speelde, kon men zich eenvoudig niet meer bewegen op het terrein, men stond man aan man.

Voor den laatsten dag was de toegangsprijs verlaagd; het volk maakte er een druk gebruik van, en toch zag men nog tal van deftige burgers opnieuw de tentoonstelling bezoeken. Wel het beste bewijs, dat er veel schoons te zien was.

Er was ook weer iets nieuws. Vruchten-tentoonstelling. Wat een mispels, meloenen, mango's sinaasappelen! Een mooie collectie groenten, ook aardappelen op Curaçao gekweekt. Alles een klemmend bewijs, wat men hier met irrigatie vermag.

Des middags werkte een reuzenfonograaf in het gymnastieklokaal, waar het weer stampvol was. Om vijf uren, nadat de Gouverneur was afgehaald en eenige genoodigden in het portaal van het hoofdgebouw hadden plaats genomen, kwam de jockey-club van Pietermaai, waar een lintendans was uitgevoerd, langs het terrein tusschen een tienvoudige haag menschen om met het ringsteken te beginnen.

De boog, waaraan de linten van ringen voorzien waren, stond midden voor het hoofdgebouw. Er werd prachtig gerend, zoodat wij soms angstig werden en bang voor ongelukken, de paarden vlogen onder den boog door, de jockeys strekten hun armen en trachten korte dunne staven door de ringen te steken om het lint af te trekken; jammer, eerst na eenige vermoeiende ritten, kwam men tot de overtuiging, dat de ringen te hoog hingen, en er onmogelijk was bij te komen. Spoedig de boog omlaag gehaald, de zijbalken verkort en nu ging het er weder dapper op los. Het mocht echter niet te lang duren, dit zou al te afmattend geweest zijn, daarom werd besloten, dat men de ringen met de hand mocht grijpen. In een oogwenk hadden de vlugge ruiters nu alle linten afgetrokken.

Vijf prijzen, een gouden medaille, een vergulden en drie zilveren, alles echt Curaçaosche werk van JACOB STRIEBEEK werden nu door den President der feestcommissie, den heer J. JANSE, na een warm woord van lof en bewondering voor zooveel behendigheid, bevalligheid en kunst aan de winners uitgereikt.

1ste. prijs DEBROT.
2den. „ J. M. MAAL.
3de. „ M. MAAL.
4de. „ W. MAAL.
5de. „ MADURO.

Het Publiek van Curaçao heeft door de groote bereidwilligheid van den heer J. VAN LIER Ez en zijn Jockey-Club werkelijk kunnen genieten. De heer Janse maakte dankbaar bekend, dat deze heeren zich vrijwillig hadden aangeboden de feesten zoo schitterend op te luisteren. Met een glas champagne werd hun heil gedronken.

Des avonds 8 uur kwam de Gouverneur, het Bestuur, de verschillende Commissien en eenige autoriteiten weer op de tribune in de feestzaal om tot de bekroning over te gaan. De heer CHAPMAN, wn. President, leidde de plechtigheid in met de volgende woorden:

Hoogedel Gestrenge Heer Gouverneur,

Dames en Heeren,

Onwillekeurig dringt zich op dit oogenblik de vraag aan mij op, of de Maatschappij met deze tentoonstelling haar doel bereikt heeft.

Alhoewel deze vraag verschillend zal worden beantwoord, kan ik haar volmondig bevestigend beantwoorden.

Het doel, dat de Maatschappij zich heeft voorgesteld met het tot stand brengen dezer tentoonstelling was: 1e. aan te toonen, hoe ver of we zijn op het gebied van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning, Visscherij en Nijverheid, 2e. om vooral te kunnen zien aan welken dier takken van welvaart zij het eerst al haar aandacht moet vestigen, op dat deze tot vollen bloei zou geraken.

Dat dit doel bereikt is, zal ieder met mij wel instemmen, en wat de Maatschappij vooral waarborgt, dat zij door deze tentoonstelling zal hebben medegewerkt tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij, is de ongekende vlam van wedijver, die thans in de gemoederen is ontstaan en die, indien

wij haar matig blijven aanwakkeren zeer veel zal bijdragen tot den bloei onzer kolonie.

Ik zal echter nu niet verder uitweiden over de tentoonstelling, maar haar beoordeeling aan anderen overlaten.

Volgens ons programma moesten wij van avond de toegekende medailles uitreiken; door de drukte van de laatste dagen zijn we tot onze spijt verhinderd die uitreiking hedenavond te doen plaats hebben, in stede daarvan zal U van avond de lijst der reeds bekroonden worden voorgelezen, degenen die later nog mocht worden bekroond, zal U door middel van de pers worden bekend gemaakt.

Voordat door den Secretaris die lijst wordt voorgelezen, wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om openlijk, namens het Bestuur onzen dank en erkentelijkheid te betuigen aan de leden der verschillende Commissies, aan al de dames, die zoo bereidwillig haar tijd wilden offeren ons behulpzaam te zijn bij het versieren van het hoofdgebouw, aan de inzenders, en in één woord, aan allen, die direct of indirect hebben medegewerkt om deze tentoonstelling tot stand te brengen.

Het zij mij ook vergund, om nogmaals hier openlijk mijn hulde te betuigen voor de hooge onderscheiding mij te beurt gevallen, aan H. M. onze geëerbiedigde Koningin, voor de benoeming, aan Z. E. den Minister van Koloniën en den H. E. G. Heer Gouverneur, voor hunne voordracht, en mijn innige erkentelijkheid aan mijn medebestuursleden, de leden van verschillende commissiën, de meergenoemde dames, die zoo ijverig hebben medegewerkt voor het welslagen der tentoonstelling, en daardoor mij in staat hebben gesteld om voor die onderscheiding in aanmerking te kunnen komen.

De Secretaris wordt thans beleefd verzocht de lijst te willen voorlezen.

Hierna las de secretaris G. B. DUSSEL de lange lijst der bekroonden voor, zes bladzijden folio, te groot voor ons, maar Goddank, door onzen collega *La Cruz* reeds gedrukt en verspreid. Een kleine aanvulling en hier en daar een verbetering zal later wel volgen.

De militaire kapel, welke op geheel bijzondere wijze is opgetreden gedurende de feesten, scheen ook nu onvermoeid. Op algemeen verzoek werd het sluitingsuur eerst bepaald op tien uur. Opnieuw vergaderde de meenigte in de feestzaal, waar de Gouverneur de volgende rede hield.

Dames en Heeren,

Wanneer ik wederom hier sta om op de uitnoodiging van het Bestuur der Curaçaosche Maatschappij onze tentoonstelling te sluiten, dan is dit, uit een egoïstisch standpunt beschouwd, niet met zooveel genoegen als toen ik aan de uitnoodiging gevolg gaf om haar te openen. Wie zou, uit dit standpunt bezien, niet betreuren nog niet enkele dagen of vele dagen de gelegenheid te hebben te zien, te herzien en te bespreken al wat de tentoonstelling ons te aanschouwen gaf; maar wanneer ik denk aan de vermoeienissen en zorgen dergenen, die dit alles hier tot stand brachten en regelden en wat hen nog wacht als wij toeschouwers straks huiswaarts keeren, dan is het tijd om thans voldaan, dankbaar, erkentelijk te zijn, en, aldus gestemd, het sluitingsuur te gemoet te zien.

U zult niet van mij verwachten een overzicht van de tentoonstelling, van wat zij ons te zien en te leeren gaf, maar ik mag toch niet nalaten hier te wijzen op het feit, dat zij in allen deele een waar succes mag genoemd worden, dat zij een waardige plaats zal innemen en behouden in de geschiedenis van Curaçao en dat met vertrouwen zal mogen worden te gemoet gezien het oogenblik, dat andermaal de gedachte tot rijpheid zal komen om, al zij het wellicht op bescheidener schaal of in specialer richting, voort te bouwen op het werk van thans.

Voor mijzelf zal, van hetgeen de tentoonstelling mij deed ervaren, zonder twijfel het gevolg zijn, dat, al ontbrak het mij ook tot heden nimmer aan liefde en toewijding aan mijn taak om te werken voor het welzijn van Curaçao, mijne pogingen daartoe, als het kan, verdubbeld zullen worden.

Laat het mij nog vergund zijn met een enkel woord mijne hartelijke gelukwenschen aan te bieden aan de velen, aan wie bij deze gelegenheid een eervolle onderscheiding te beurt viel, en daarbij het vertrouwen uit te spreken, dat deze tot verdere aansporing moge strekken, en mogen degenen onder de inzenders, die mogelijk eenige teleurstelling ondervonden, zich niet ontmoedigd gevoelen, doch zich met nieuwen moed aangorden om een volgend maal gereed te zijn hun concurrenten met betere wapenen te kunnen bestrijden.

Wanneer ik verder naga wat eigenlijk het motto, waarnaar wel eens gevraagd werd, voor deze tentoonstelling zoude hebben moeten zijn, dan zoude het, dunkt me, hebben moeten zijn de in dubbelen zin koene woorden van onzen grooten voorvader Jan Pietersz Koen „ende desespereert nimmer;” deze woorden hebben zich andermaal ten volle bewaardheid in deze tentoonstelling.

Laten wij door hetgeen wij hier gezien, hier ondervonden hebben, deze woorden tot de onze maken, van de waarheid ervan doordrongen blijven en getrouw aan dit divies.

De moeilijkheden en zorgen en teleurstellingen, die een elk zijn weggelegd, zullen ook ons niet gespaard worden, doch, gesteund door de waarheid van voorengezegde machtige woorden, zullen wij deze weten te boven te komen.

En nu, dames en heeren, en ik weet zeker in Uw aller geest hiermede te handelen, zij het mij veroorloofd de hulde, die ik reeds bij de opening mocht brengen aan bestuur, medewerksters en medewerkers, in den uitgebreidsten zin te herhalen en daarbij te voegen onzen oprechten bewonderenden dank en hun toewenschen, dat de voldoening, waarmede zij thans op hun zwaar, maar met schitterenden uitslag bekroond werk kunnen neerzien, hun ook zal zijn weggelegd in de gevolgen van hun werk.

En ten slotte zoude ik verkeerd doen, wanneer ook niet vóór den afloop onzer tentoonstelling warme dank en hulde werden gebracht aan het publiek voor hunne medewerking op allerlei gebied, in het bijzonder door betoonde welwillendheid in het bevorderen van den geheel ongestoorden en volmaakt goeden gang van zaken en betoonde belangstelling.

Thans gevolg gevende aan de tot mij gerichte uitnoodiging van het bestuur, heb ik de eer de eerste koloniale tentoonstelling der Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij te sluiten, U verzoekende met mij te willen instemmen als ik uitroep

Leve de Koningin!

Leve de Curaçaosche Maatschappij!

Na herhaald applaus en een hartelijk bravo voor den Gouverneur blies de militaire kapel den taptoe en moest er helaas een einde komen aan het schitterende feest.

Ingezonden Mededeelingen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

† Zondagmorgen tegen zeven uur stierf in het St. Elizabethsgasthuis de Weleerw. Zuster MARIA CLARA, (HENRIETTE BRUGMAN, geboortig van Curaçao in de ouderdom van bijna 76 jaren.

Geboren op 3 Juli 1828, nam zij den kloostersluier aan in het Moederhuis te Breda den 8sten December 1864, waar Zij op 25 Dec. 1866 haren plechtige geloften aflegde. Spoedig keerde zij terug naar haar geboorteland waar zij in het verborgen leefde voor God en den naaste, steeds werkend voor armen en zieken. De laatste jaren was zij zelve lijdende, maar leed het meest omdat hare medezusters voor Haar moesten werken, toen Zij dit niet meer vermocht.

Zondagmiddag werd haar lijk begeleid door vele Geestelijken en vrienden ter aarde besteld, nadat Mgr. v. BAARS in de kapel de uitvaart-plechtigheden had verricht. Zij ruste in vrede.

***

Onder buitengewone belangstelling had gisterenmiddag de begrafenis plaats van het stoffelijk overschot van Pastoor FRIE. Z. D. H. Mgr. VAN BAARS praesideerde de plechtige uitvaart en werd geassisteerd door den Z. Eerw. P. G. VUIJLSTEKE, wn. Vic. Prov. als presbyter assistens, door de Z. Eerw. Paters J. VAN BAARS en G. WILLEMS, Oud-Vicarii, respectievelijk als Diaken en Subdiaken. De H. E. G. Heer Gouverneur heeft een bijzonder bewijs van deelneming getoond door zijn adjudant, den Weledelgestr. Heer G. J. C. ZIMMERMANN, tot bijwoning der plechtigheden af te vaardigen. Een talrijke menigte geestelijken omringde de baar en zong de liturgische gezangen, terwijl zeer vele autoriteiten, en deftige burgers onzer kolonie, waaronder hoog bedaagde lieden, eerbiedig voor het lijk stonden geschaard. Prachtige bloemstukken, kransen, een fijn bewerkt kruis aan de voeten van den overledene gelegd, gaven blijk van de diepe vereering zijner vrienden.

De volksmenigte zoowel uit de stad als van Sta. Rosa was ontelbaar.

Toen het lijk de kerk werd uitgedragen, werd het buiten opgewacht door de weezen in hun eenvoudig doch nette uniform, die met zeer veel gevoel den indrukwekkenden treurmarsch „*In Amaritudine*” (In bittere droefheid) speelden. Het lijk werd langs het weeshuis naar de begraafplaats gedragen, waar de verdere kerkelijke plechtigheden besloten werden.

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS wees op de groote verdiensten van den overledene als voorbeeldig Religieus, ijverig Priester en trouwen, liefdevollen Vriend en bracht dank aan allen voor hun buitengewone deelneming.

Toen het lijk zacht in de groeve was neergelaten werd een *De Profundis* gezongen, waarna de weezen boven het geopende graf het diepgevoelige „*Lacrimae*” (Tranen) speelden. Zeer geroerd verlieten allen den Godsakker, waar Pastoor FRIE de Verrijzenis verbeidt te midden van zijn volk, naast zijn weeshuis.

***

In de Rozenkrans-kerk op Pietermaai zullen Zondagavond half zeven de Metten voor de Overledenen gebeden worden, en Maandagmorgen halfacht zal een Pontificale Requiemmis voor de zielerust van Pastoor FRIE, z. g., worden opgedragen.

***

Zondagmorgen zijn hier uit Maracaibo aangekomen acht Capucijner-Pater en een Pater Franciscaan, door Grl. CASTRO uit hun klooster gezet en uit Venezuela gebannen. Heden weer vier religieuzen, uit het binnenland.

't Ziet er droevig uit in die naburige katholieke republiek.

Echtscheiding afgekondigd, religeuzen verjaagd, Priesters gevangen genomen, vrijheid van drukpers belemmerd. En dat noemt men vrede!

Officieele Berichten.

Volgens Z. E. den Heer Minister van Koloniën ontvangen bericht, is aan de Heeren H. VAN DEN BRINK, predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente, en W. C. J. VAN LEEUWEN, onderwijzer der 2de klasse alhier, beiden thans met verlof in Nederland, na een door hen ondergaan geneeskundig onderzoek, tot verder herstel van gezondheid, den eerstgenoemde eene laatste en den tweedegenoemde eene eerste verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden verleend.

***

Bij Gouvernements-beschikking: dd. 20 Mei 1904, no. 374, is de Gouvernements-beschikking, dd. 5 Mei 1904, no. 328, waarbij aan LUITZEN NIEUWLAND, brigadier bij de brigade maréchaussée alhier, op grond van vijftien jaren onafgebroken dienst in de kolonie, één jaar verlof naar Nederland is verleend, ingetrokken.

***

Naar aanleiding van het aan H. M. de Koningin toegezonden telegram werd op den 26°. dezer maand door den HEG. Heer Gouverneur van Curaçao het navolgende telegram van H. M. de Koningin ontvangen:

„*Gouverneur*, Willemstad, Curaçao.

Betuig allen oprechten dank, hulde; wensch kolonie beste vruchten van tentoonstelling.

WILHELMINA."

welk telegram op den 24°. dezer uit Het Loo was verzonden. [*De Cur. Cour.*]

Havennieuws.

Maandagmorgen kwart voor tienen kwam onder het spelen der muziek H. M. *Kortenaer* terug van hare reis naar Suriname.

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba, St. Eustatius en St. Martin N. G., te verzenden brievenmalen, worden Zaterdag, den 4°. Juni a. s., om 8 uur a. m. gesloten.

***

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Henriqueta de Windt, Tetilio Suzardo C°., E. A. Maduro, Jasper F. Jitus (sch. Jeta) c/o Br.·. Conskl, Al. fonso Galan (bf. h.), A. Penso (aanget.), Bernandina Bernanbela, Jozofina Coeiman (br. en wissel), Corneles Cohen, Thomas Pannefiek, Mercelina Pataca. J. H. W. Gravenhorst, Dionicio Maduro, Ismael Cohen Henriquez.

Niet voor verzending vatbaar een brief geadreesseerde aan Laurens van der Dijs Bonaire, bevattende geldstukken.

Promotie.

Met zeer veel genoegen vernamen wij, dat met ingang van 1 Juni a. s. de heer J. H. J. HAMELBERG gedetacheerd zal worden bij het Departement van Koloniën te den Haag, Afdeeling B. Westindische zaken, in de plaats van den heer J. W. G. DE VEER, die op dien datum zijn betrekking zal verlaten.

Daar wij uit goede bron vernomen hebben, dat de heer HAMELBERG niet gesolliciteerd heeft voor deze betrekking, moeten wij een dergelijke benoeming, kort na zijn aankomst in het Moederland beschouwen, als een onderscheiding en een bijzonder bewijs van waardeering.

Wij wenschen onzen hooggeschatten Vriend van harte geluk.

Handel en Overscheping.

De havens van Ciudad Bolivar, La Vela de Coro, Tucacas en Cristobal Colon zijn weder opengesteld, maar ...... de 30% additioneele rechten ook toepasselijk verklaard op goederen overgescheept op de Antillen.

Dit is een doodsteek voor onzen handel, thans zoo goed als onmogelijk gemaakt.

Zal Nederland nu nog de vriendschappelijke betrekkingen met Venezuela kunnen onderhouden en Curaçao nog langer politietoezicht uit moeten oefenen op het invoeren van wapenen?

Zou er geen middel bestaan eens ietwat krachtiger op te treden?

"Rosa Helena".

Gisteren zijn de 29 Arubianen, die in preventieve hechtenis waren, volgens bevelschrift van 't Hof, hoogstwaarschijnlijk op requisitoir van den Procureur-Generaal, weder in vrijheid gesteld.

Dat zal een groote vreugde geven op Aruba na tien weken van wreede scheiding.

Van ganscher harte hopen wij, dat deze in vrijheidsstelling de voorlooper mogen wezen, minstens van een verklaring, dat er geene termen zijn om hen in het openbaar te recht te stellen, ja, zoo mogelijk, het begin van het einde dezer treurige zaak, zoowel voor het Gouvernement als voor de burgers.

C. S. S. V.

De feesten zijn nog niet van de lucht. Hedenavond geeft de Curaçaosche Scherpschutters-vereeniging een schitterend Soirée Variée volgens een zeer rijk program, dat wij elders in ons blad afdrukken.

Wegens de droevige gebeurtenissen der laatste dagen is het ons niet mogelijk aan de vriendelijke invitatie tot bijwoning van den feestavond gevolg te geven. Wij wenschen deze sympathieke vereeniging veel succès en hebben maatregelen genomen om de volgende week een gedetailleerd verslag te kunnen leveren.

Dr. C. J. J. van Hall.

De Inspecteur van den Landbouw in West-Indië maakt overal een uitstekenden indruk.

Hij is zeer bereidwillig om inlichtingen te verschaffen en toont veel ijver en liefde om mede te werken tot verbetering onzer toestanden.

Een dertig planters, eenige belangstellenden en dames woonden Donderdagmiddag de aangekondigde besprekingen bij.

Na eeresaluut aan Pers en Dames verklaarde de Inspecteur het vriendelijk verzoek der Maatschappij om hier een lezing te houden niet te hebben aangenomen, omdat hij meende eerst beter op de hoogte der toestanden te moeten wezen. Deze samenkomst was bijeengeroepen om van de planters te leeren en inlichtingen in te winnen.

Met dit al gaf Dr. VAN HALL toch vele nuttige wenken.

Hoofdtak van ons eiland was de veeteelt voor eigen gebruik, en geitenteelt voor export.

Nu wilde spreker niet handelen direct over rasverbetering en fokkerij, maar meer indirect door den landbouw en voedergewassen te bespreken.

Voor versch voeder dienen hier de grassoorten, gedroogd worden alleen de maisstengels.

Welke is de beste variteit mais? Hoe moet men deze bemesten? Hoe de plagen tegengaan?

Dit laatste, de plagen, noemt men hier het voornaamste, wat den landbouw tegenhoudt.

Vooreerst is 't de *droogte*. Spreker meent, dat droogte nog wel te bestrijden valt, waarover later, maar de hoofdplaag vormen de schadelijke insecten. Deze veroorzaken de maisziekte en vernielen den oogst. Helaas is tegen deze plaag betrekkelijk weinig te doen, maar toch wel iets.

De insecten zijn de muggen, vliegen, rupsen, vogels en *kapotjas*.

Direct bestrijdt men de insecten door ze te vangen of te dooden door middel van inspuiting met poeder. Deze manier is echter duur en tijdroovend. Indirect werkt men anders, maar dan moet men eerst bekend zijn met het leven der insecten.

Wat in Holland Zomer en Winter is, noemen wij hier droge en natte tijden.

De insecten tasten in Holland het graan aan, dat voor den winter gezaaid wordt. De vlinders leggen hun eitjes op de kiemen der planten, voordat deze ontwikkelen.

In Holland voorkomt men deze plaag door zoo kort mogelijk voor den winter te zaaien. In die koude maanden zijn de insecten te loom en intusschen ontwikkelt en groeit de plant.

Plaatsgebrek noodzaakt ons het verslag hier af te breken. De volgende week zullen wij het voortzetten.

Advertentien.

PROGRAMMA

VAN DE

Soirée Variée

TE GEVEN DOOR

De Curaçaosche Scherpschutters-Vereeniging op Zaterdag den 28sten Mei in het Theater Naar.

1°. „Orpheus" Overture—Offenbach.
2°. „Opkomst der leden van de Vereeniging."
3°. Schermen met geweer en degen—driestanden.
4°. „De Advocaat", Tooneelspel in één Bedrijf.

Pauze.

5°. Tableau „Telegonos met de Najaden" uit de tragédie „De dood van Adysseus."
6°. „Studenten leven" Komische alleenspraak met 9 transformatiën.
7°. Komisch Zang-Quintet uit de Spaansche Operette „Los lobos marinos."
8°. Tableau „Het artistieke Italië."

AANVANG 8 UUR PRECIES.

Entrée-kaarten zijn bij de leden der Vereeniging verkrijgbaar tegen fl 1,50 en Palco's van 4 en 6 personen à 8 en fl 12,— bij de heeren *R. S. de Lannoy* en *Julio C. Henriquez.*

Curaçao, den 23sten. Mei 1904.

De Voorzitter,

I. VAN LIER Ez.

De Secretaris,

H. A. WILLEMSEN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Marcb.	Cara as	Zulia	Philad.	Marcb.	Carcas
Vertrekt van NEW-YORK	Apr. 23	Apr. 80	Mei 7	Mei 14	Mei 21	Mei 28
Komt aan te SAN JUAN		Mei 5		19		Juni 2
Vertrekt van „		6		20		8
Doet CURAÇAO aan		8		22		5
Komt aan te LA GUAIRA	80	9	14	28	28	6
Vertrekt van „	Mei 2	11	16	25	80	8
Komt aan te PTO. CABELLO		12		26		9
Vertrekt van „		13		27		10
Komt aan te CURAÇAO	8	14	17	28	81	11
Vertrekt van „	9	15	28	29	Juni 6	12
Doet LA GUAIRA aan		16		30		13
„ SAN JUAN „		18		Juni 1		15
Komt aan te NEW-YORK	16	23	80	6	18	20

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marac.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 3	Mei 9	Mei 17	Mei 23	Mei 51	Juni 6
Komt aan te MARACAIBO	4	10	18	24	Juni 1	7
Vertrekt van „	7	13	21	27	4	10
Komt aan te CURAÇAO	8	14	22	28	5	11

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.